

KOOLI JA LASTEASUTUSE MIKROKLIIMA

Toivo Niiberg
psühholoog MSc

KOLLEKTIIVI POSITIIVSET MIKROKLIIMAT MÄÄRAVAD TEGURID

- 1. ÕIGLUSTUNNE JA TUNNUSTAMISE VIIS: kõigile arusaadav kiitus-karistussüsteem ning selle tagamine praktilises tegevuses.**
- 2. VASTUTUSTUNNE**
- 3. Kollektiivi liikmete informeeritus eri viisil ja erinevatel tasanditel nende arusaadavas keeles ning tõlgenduses.**
- 4. Kolleegide abivalmidus ja heasoovlikkus.**
- 5. MEIE TUNNE: üheskoos suudetakse täita kergemini ülesandeid, mis ühele osutuvad sageli ületamatuks.**

6. Oskus ja tahe teineteiselt õppida ning vajadusel teineteist asendada.

7. Juhtide mõistev koostöö omavahel ja alluvatega.

8. TRADITSIOONID.

9. KONFLIKTIDE MÄRKAMINE JA NENDEGA
TEGELEMINE

10. Täiendõpe.

11. Kindlustunne.

MEIE TUNNE EHK KAMBAVAIM KOHESIIVSUS

Meie tunnet süvendavad peamised tegurid on:

- ühised huvid ja väärtushinnangud
- ühiste eesmärkide selgus ja ühine arusaam peaesmärgist
- võimaluste arv eesmärkide elluviimiseks
- grupiliikmetele antavate ülesannete raskus ja nendega toimetulek
- väline ja sisemine stimulatsioon
- intellektuaalsete ja manipulatiivsete operatsioonide vahekord

- ülesannete huvitavus grupiliikme (liikmete) jaoks
- kasude ja panuste õige tunnetatav vahekord
- ühe või teise grupiliikme eelnev kogemus
- ülesannete lahendamise efektiivsus ja teadmine, et vajadusel on oodata abi grupiliikmetelt
- vastastikune sõltuvus

- tulemuste kontrollitavus
- oma osa (rolli) selge tunnetus grupitöös
- tulemustest lähtuv tunnustus ja kriitika
- võimalused eksimusi parandada-heastada
- traditsioonid
- ruumiline lähedus

POSITIIVSE MIKROKLIIMA KÕIGE SUUREMAD VAENLASED

- **Isiksusetud liikmed**
- **Psühhopaadist liikmed**
- **Passiivsed liikmed - ära puudu mind, ma ei puudu sind...**
- Tööülesannete segasus
- Motiveerituse puudumine
- Traditsioonide puudumine
- Eraelu probleemide peegeldamine töösuhetes
- **Psühhopaadist, agressiivne ja passiivne juht (tippjuht)**

TUNNUSTA JA INNUSTA

Kui teised teile komplimente ei tee, tehke neid ise.

Mark Twain

- Arvatavasti vajavad kõik, kellel hing ja mõte vähegi sees on, tunnustust ning kiitust.
- Tunnustus ja kiitus on inimeste jaoks väga olulised.
- Millal sina kedagi siiralt kiitsid või tunnustasid? Kas teed seda tihti või ei pea sa seda oluliseks?
- Tunnustada, aga ka laita, tuleb eelkõige inimese teguviisi, mitte isikut.
- Innustust vajavad kõik inimesed. Innustumist saadab õnnestumise tunne – tegin ära, sain hakkama.

KARISTUS

- Karistuse psühholoogia ei erine ealisuses, soolises ja rassilises erisuses, rahvuses, kultuuris ega usus.
- Inimene on karistatud siis, ja ainult siis, kui ta ise või siis teiste abiga on oma pahateo heastanud ja püüab seda tulevikus mitte korrata.
- Arenev kollektiiv peab tagama igale liikmele võimalused eksida või eksimusi ennetada (tööohutus), oma eksimusi tunnistada ja neid likvideerida.

EDUKAD ON NEED JUHID

- Kes suudavad gruppi ohjata ja korraldusi delegeerida.
- Hindavad õigesti teiste valitsevate struktuuride mõju antud grupile (organisatsioonile).
- Ei kuulu ise mitteametlikku struktuuri ega ole seotud nende normidega (parteid, sektid, salaorganisatsioonid jne.) - on vabad oma otsustes...

MILLAL JUHIPOOLNE TAGASISIDE ANDMINE ALLUVALE ON KOHANE

- Kas see, mida talle ütlen, vastab tõeale?
- Kas see tegelikuses aitab tal paremaks saada?
- Kas see viis, kuidas seda ütlen, on hooliv?
- Kas see, mida ütlen, puudutab ka teisi?
- Kas see, mida ütlen, parandab kogu meie kollektiivi mikrokliimat?
- Kas suudan seda sõnastada positiivses võtmes?
- Kas suudan öeldu jätta ainult enda teada?

**KOOLIVÄGIVALD KUI MIKROKLIIMA
HALVALOOMULINE KASVAJA**

KOOLIVÄGIVALLA VÄLJUNDID EHK OTSESED JA VARJATUD KONFLIKTID

A. OTSESED JA MÄRGATAVAD:

Õpetaja ↔ Õpetaja

Õpetaja ↔ Lapsevanem

Õpetaja ↔ Õpilane

Õpilane ↔ Õpilane

B. VARJATUD, AGA OLULISED:

Õpetaja ↔ Juhtkond

Lapsevanem ↔ Laps

Õpetaja ↔ Ühiskondlik arvamus (meedia)

KUIDAS VÄHENDADA KOOLIVÄGIVALDA

1. Koolijuhtkonnal lõpetada jaanalinnumäng, ja seda ka eliitkoolides.
2. Tagada kogu koolipersonali ja ka vanemate psühholoogiline nõustamine ning abi.
3. Tagada sotsiaalpedagoogi olemasolu ja kättesaadavus.
4. Abi vajavad võrdselt nii vägivalla ohver kui vägivallatseja. Mitte süüdistada, vaid otsida lahendusi, mis aitaksid nii kiusajat kui ka kiusatavat.
5. Vältida "miks" küsimusi.

6. Õpetada õpilasi tülisid lahendama ja viha maandama nii, et jääksid ise ellu ja jätaksid teised ellu.

7. Anda võimalus ka juhtumite anonüümseks teatamiseks kooli juhtkonnale (kirjakast, usaldustelefon).

8. Avalikustada kõik kiusamise juhud.

9. Viia sisse tugiõpilaste süsteem ja nende koolitus.

10. Kaasata lapsevanemaid ja viia läbi vastavad koolitused, **sest mistahes koolimurest saab jagu kui laps võib arvestada kodu toetusega.**

KOOL KIUSAMISEST VABAKS!

